

Warme of koude hand?

Door: Aloys Harmsen en Emiel Schuurman

Erfenis en schenken, een gevoelig onderwerp en helaas soms aanleiding tot onenigheid in de familiesfeer. De stap om naar de notaris te gaan is groot. Veel van onze klanten kiezen ervoor om eerst met ons in gesprek te gaan zodat in "jip & janneke"-taal zaken helder worden. Vervolgens is het de notaris die uw wensen kan verwoorden in juiste formuleringen. Vaak zijn we rijker dan we denken. Voor veel mensen zijn eigen woning, spaargeld of polissen belangrijke vermogensbestanddelen. Voor de ondernemers onder u is vaak het bedrijf een belangrijke bron van inkomen en vermogen waarbij opvolging een rol kan spelen. Eens zullen we overlijden en dan vererft het vermogen naar de erfgenamen. Wie dat zijn bepaalt u. Echter, als u niets regelt dan heeft de overheid regels opgesteld in de vorm van het wettelijk erfrecht.

WETTELIJKE ERFRECHT

Vaak hoort men de uitdrukking: "Het naaste bloed erft het goed". Tot op zekere hoogte is dat waar, echter vergeet de positie van de langstlevende echtgenoot niet. In het wettelijke erfrecht zijn als hoofdregel groepen aangegeven die als eerste tot de erfenis worden geroepen. Het voorbeeld van de vier rijkdommen achter de lijkwagen spreekt vaak het meest tot verbeelding. In die rijkdommen zitten:

- in het eerste: de echtgenote en de kinderen
- in de tweede: de ouders, broers en zusters
- in de derde: de grootouders en
- in het vierde rijkdom: de overgrootouders.

De volgorde van erfrecht is dat er eerst wordt gekeken in het eerste rijkdom. Indien er iemand in zit, ook al is het de pasgeboren baby, zal

deze alles erven. Men hoeft dan niet meer verder te kijken in de volgende rijkdommen, die groepen zijn verder uitgesloten voor vererving.

TESTAMENT

Indien men van dit wettelijke systeem af wil wijken dan dient er een testament te worden gemaakt. Veel mensen hebben dat gedaan om de langstlevende echtgenoot verzorgd achter te laten, waarbij de kinderen eerst aan bod komen bij het overlijden van de langstlevende. Deze maatschappelijke ontwikkeling heeft de wetgever doen besluiten dit uitgangspunt vast te leggen als basis voor de wettelijke regeling vanaf 1 januari 2003. Vanaf die datum geldt dus de regeling dat de langstlevende alle goederen krijgt, waarbij

Emiel Schuurman

de kinderen een vordering hebben die eerst bij overlijden opeisbaar is behoudens de zogenoemde wilsrechten van de kinderen. Let wel, als u een testament heeft gemaakt voor deze datum, dan blijft dat testament geldig.

DE FISCUS WIL HAAR DEEL

Bij overlijden is er dus sprake van vermogensverschuiving (huis, bankrekening, bedrijf) naar de erfgenamen. Over deze waarde is belasting verschuldigd: successierecht. Kenmerk van deze belasting is, hoe verder de verwantschap, hoe meer belasting er verschuldigd is. De langstlevende echtgenoot heeft een hoge vrijstelling, dus bij een echtpaar, stel gehuwd in gemeenschap van goederen met een gezamenlijk vermogen van € 1.000.000 bezit ieder € 500.000. De langstlevende betaalt in beginsel geen successierecht om reden dat de nalatenschap minder dan € 523.667¹ bedraagt. Wel is de langstlevende verplicht eventuele successierechten te betalen over het fictieve erfdeel (vordering) van de kinderen. Overigens wordt deze hoge vrijstelling verminderd met onder meer lijfrente & pensioenrechten. Hoe beter deze zijn, hoe lager de vrijstelling.

De kinderen daarentegen kennen een geringe vrijstelling en betalen dus als snel successierecht.

HET VALT DUS WEL MEE?

Nu denken veel mensen: 'bij deze hoge vrijstellingen komen we toch niet toe aan betalen?'. Echter, ook de langstlevende komt ooit te overlijden en dan vererft het gehele vermogen naar de kinderen. Zoals u uit de tabel kunt lezen is alles boven € 26.582¹ belast tegen een oplopend tarief. Misschien is het dus toch goed om het oude testament een keer uit de la te halen. Daarnaast kunt u nadenken over schenkingen.

SCHENKINGEN/ GIFTEN

Om te voorkomen dat de ouders "eventjes" alles naar de kinderen wegschenken zijn er door de fiscus regels gemaakt. Volgens hen is er sprake van schenking als aan drie eisen wordt voldaan:

- verarming schenker
- verrijking begiftigde
- bevoordelingbedoeling; de schenker heeft de intentie iemand te bevoordelen.

Deze laatste (genoemd liberaliteit) wordt tussen ouders en kinderen al snel aangenomen, immers men gaat ervan uit dat de ouders de kinderen wensen te bevoordelen en te helpen. We schreven dat hoe meer vermogen er bij overlijden (koude hand) over zal gaan, hoe meer belasting er verschuldigd is. Reden dus om al bij leven vermogen (warme hand) over te hevelen naar de kinderen middels schenkingen/ giften. Hiervoor staan diverse mogelijkheden open zoals:

- jaarlijkse schenkingsvrijstelling aan kinderen van € 4.479²
- eenmalige hoge schenkingsvrijstelling tussen leeftijd 18-35 kind van € 22.379²
- schenking op papier (schuldig erkenning en pas opeisbaar bij overlijden) met rente
- lening aan kinderen (de vraag is of lening opeisbaar, welke rente; nihil, laag of hoog)
- herroepelijke schenking (dus niet eens gegeven, blijft gegeven, de

schenker vordert later terug)

- kwijtschelding (het lenen is niet altijd een verarming, immers er staat een vordering tegenover, het kwijtschelden van een deel is dan een schenking)
- schenking en/of verkoop van uw huis al dan niet onder voorbehoud bewoning.

UITSLUITINGSCLAUSULE

Vaak wordt er bij een schenking een uitsluitingclausule opgenomen. Dit betekent dat de schenker stelt dat de schenking nimmer zal vallen in enige gemeenschap. Denk hierbij aan de situatie van echtscheiding van de zoon

waarbij de helft van uw schenking naar de ex/schoondochter gaat. Deze clausule kan zacht of hard, oftewel hij geldt wel bij echtscheiding en overlijden of alleen bij echtscheiding.

SAMENVATTING

Een goed testament of schenkingsplan kan veel problemen besparen en belastingbesparing opleveren. De eerste stap in het inventariseren van uw inkomen en vermogen is: Hoe heeft u het nu geregeld? Klopt het met uw wensen? Wie (kinderen/ kleinkinderen/schoonzoons of dochter) krijgt wat en wanneer? □

Tarief successie en schenking 2008

Financieel Advies Centrum

verkrijging meer dan	I. Partner, II. kinderen...		Broer, zus, ouders...		III. Anderen	
	A	B	A	B	A	B
€ 0	€ 0	5%	€ 0	26%	€ 0	41%
22.382	1.119	8%	5.819	30%	9.176	45%
44.758	2.909	12%	12.531	35%	19.245	50%
89.504	8.278	15%	28.192	39%	41.618	54%
178.999	21.702	19%	63.095	44%	89.945	59%
357.987	55.709	23%	141.849	48%	195.547	63%
894.948	179.210	27%	399.590	53%	533.832	68%

Vrijstellingen successierecht¹

Echtgenoten *	€ 523.667
Kinderen jonger dan 23	€ 4.479 per jaar beneden 23 jaar met minimum van € 10.150
Kinderen ouder dan 23	€ 10.150, mits verkrijging niet meer dan € 26.852

* of ongehuwd samenwonenden met onder meer een notarieel samenlevingscontract.

Vrijstellingen schenkingsrecht²

Door ouders aan kinderen	• Per kalenderjaar € 4.479
Algemeen nut etc.	• Eénmalig € 22.379 (kinderen 18 - 35)
Andere gevallen	Onder voorwaarden volledig vrijgesteld Drempel* per kalenderjaar € 2.688

* drempel = vrijstelling die vervalt als de verkrijging hoger is.